

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Том II

В – Вшетечка

МАТИЦА СРПСКА
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ

НОВИ САД – БЕОГРАД 2013

ВИТАЦИЗАМ, фонетска појава названа по средње- и новогрчком изговору назива грчког слова β као [vita], а не на класичан начин као [beta] (→ бетацизам), нпр. Византија (а не Бизантија) од грч. Βυζάντιον, Вавилон (а не Бабилон) од Βάβυλον. Осим у српском, **в.** је присутан и у другим балканским и словенским језицима чији су говорници били у сфери утицаја источне цркве и грчког језика. Поред итацизма, у изговору вокала η као [i], **в.** подразумева промену у артикулацији гласа [b], прелаз првобитног звучног билабијалног оклузива [b] у звучни лабиодентал [v], одн. лабијал [w]. У (старо) српском језику **в.** се среће у речима које су позајмљиване непосредно из византијског грчког, претежно из домена религије и цркве, ређе администрације и свакодневног живота: ђаво од διάβολος, хрисовуљ(а) од χρυσόβουλλον, кољиво од κόλ(λ)υβον. Неке старе позајмљенице са **в.** имају модерне пандане са бетацизмом у појединим речима крајњег грчког порекла, које су у новије време у српски језик ушле преко других европских језика или као интернационалне речи: варварин – барбарогеније, ђаво – дијаболчан, Василије – базилика, хрисовуља – була, такође Византија „средњовековно источно римско царство” – Бизант „антички град (по којем је Византија названа)”. **В.** у српском језику нарочито показују библијска имена: Аврам – Абрахам, Јаков – Јакоб, Јов – Јоб, Јелисавета – Елизабета, Витлејем – Бетлехем и др.

ЛИТЕРАТУРА: П. Скок, *Етимолоџски рјечник хрватскога или српскога језика*, 1, Зг 1971.

Ј. Влајић Поповић